

## Uz naše slike

**I** ove godine naše slike u oči uzkrasnih blagdana odgovaraju nutarnjem našem osjećanju u Velikom tjednu, u kojem se kršćanski svijet više no obično bavi mukom i uzkrasnucem božanskoga Spasitelja. I ove godine pazili smo, da izaberemo radnje, koje su pobudile pozornost. Uzvišeni predmet, kojom se bave naše slike, bio je prikazivan od prvih umjetnika svih naroda, te se teško što nova može izraziti. Žalibože opaža se sve veća težnja, da se sveti prizori prikažu tako, da nas podsjećaju više na svakdašnjost, a to jako smeta, jer si svaki kršćanin pomišlja Isusa i sve što je u svezi sa njegovom naukom i životom nekuda okruženo nadprirodnim sjajem ili najvećom

čistotom. Neki moderni umjetnici neće da to cienne, nego nas na silu podsjećaju na mrtvačnice itd. Svaka legenda lišava se onog duha, koji je uzko skupčan uz nju te se sve prikazuje, kao da se danas što slična kod našega susjeda događja. Mi tom pravcu ne povladujemo i s toga smo birali slike, koje odgovaraju bolje našem vjerskom čuvstvu.

Slika, koja prikazuje narodni običaj kod Šveda, ne treba obsežna tumača. Ona je puna života. Mladići dočekivaju sakriveni djevojke kad crpe vodu te im silom otmu vrčeve pa ih polievaju. U toj borbi mnogo je šale, koja se je rodila u veselju, što no je skupčano sa svetom uspomnom na Isusa i njegovo uzkrasnucé.



— **Zastava grada Zagreba.** Već u četrnaestom vieku spominje se zastava grada Zagreba, pod kojom su Zagrebčani, stanovnici na Griču, vojevali proti Kaptolu<sup>1)</sup>. Ali tu se ne spominje kakove li bijaše boje. Kasnije god. 1422. u jednoj listini biskupa Ivana, u kojoj se izobčuje zagrebačka gradska občina, spominje se »vexillum cruentum<sup>2)</sup>«, »krvavi barjak« što no ga Zagrebčani izvjesiše na tornju sv. Marka, kad su udarali na kaptol... Evo tuj doznajemo kakve li je boje bio stari barjak grada Zagreba. Bio je dakle crvene boje što jasno razabiremo iz naziva »cruentum« — krvav, kako ga ironički nazivlje dotična izprava. Takav stari crveni barjak bez sumnje nosio je s jedne strane sliku sv. Blaža, patrona zagrebačkoga a s druge grb gradski. Za vlade kralja Karla III. prošloga vieka rabio je grad Zagreb zastavu spomenute crvene boje. Na jednoj strani nalazi se gradski grb, u modrom štitu tri kule, s kraja polumjesec i zvijezda, dok na drugoj strani stoji dvoglavi crni orao, a u štitu na grudima nosi slovo C., početno slovo imena kralja Karla (Carolus). Držak barjaka je crveno bijelo oličen.

Ovaj opisani barjak grada Zagreba nadjen je prije nekoliko dana u arhivu grada Zagreba, sasviem zametnut i zaboravljen u jednom kutu iza police. Ovaj liepi dobro sačuvani svileni barjak pomno je očišćen te se sada nalazi u dvorani gradske viećnice, gdje mu je dostojno mjesto. To je tiem zanimljivije, što se nije znalo sigurno za boju gradskog barjaka. Zaslužni naš sabirač zagrebačkih spomenika g. Tkalcic, tvrdio je vazda na temelju svojih iztraživanja, da mora gradski barjak biti crvene boje. Nadjeni mu bijaše posve nepoznat. Pa evo sada dokaza njegovoj tvrdnji.

L.

— **Poziv na predplatu.** Pošto sam već predao u štampu zbirku svojih pjesama, koje su većinom izašle u prvim našim listovima »Prosvjeti«, »Viencu« i »Nadi«, molim svoje drage prijatelje i štovane čitatelje spomenutih listova, da me podpomognu, u ovome podhvat, koliko da se sami pretplate, toliko da mi saberu nekoliko pretplatnika u krugu svojih prijatelja.

Ciela zbirka nosi ime »Trofanda«. Izaći će iz štampe prije trofande jagoda u Hercegovini; a moći će se dobiti uvijek kod Teofik bega R. Bašagića u Sarajevu za 70 novč. s poštom 75. nč.

Safvet beg R. Bašagić  
stud. phil.

— **Daudet Leon.** *Les idées en marche.* Paris 1896. U svojoj novoj knjizi govori najprije autor u obće o kritici, te zahtjeva od kritičara da sudi o svakom piscu prema piščevim namjeram i idejam, t. j. da bude čim više bezpristran. Zatim govori o pojedinih spisateljih,

koje dieli u dvie velike skupine. U jednu skupinu spadaju pisci, koji živu u svijetu ideja, bave se metafizičkim pitanji, smatraju se nasljednici velikih stvoritelja hipoteza od Aristotela do Spinoze. Niti neponjatnosti ih ne plaše. Suvremenike je to privelo u kolo idealista i simbolista. U drugu skupinu broji realiste i one koji zahtjevaju od literature ne ideje već utiske. K ovim ubraja Daudet i sebe. Od novijih pisaca najbliži su mu prije svega propovjednici ljubavi i sućuti Lav Tolstoj i Dostojevski, kojim je posvetio posebni odio u knjizi. Ova dvojica jesu najviše djelovala, da se je u Francezkoj razširila tako jaka religija stradanja.

O Flaubertu veli, da je veličanstven artista sa savršeno krasnim stilom. U tom krasnom štilu vidi glavnu karakteristiku njegovu. U tom jeziku Flaubertovu sastaje se svjetlost i istinitost jezika realista, artističnost pjesnika i prozaika novih škola. U ostalom ne vidi on u Flaubertu, toga meštra realizma, nikakve epske objektivnosti. On vidi autora filozofa, moralistu, koji je ogorčen nad carstvom egoizma na zemlji, koji je čuvstven promatrač ljudske biede i nevolje, te zato i pesimista. U glavnih njegovih djelih redom ruše se ideali srca i uma. Tako u »Kušnje sv. Antonija« dolazi redom ciela povorka raznih religija, al nijednom ne može da se Flaubert primakne. U drugom njekom romanu događja se isto sa znanosti, a u Madame Bovary ruši se čak i vjera u ljubav. Osim ovoga, što smo spomenuli, govori Daudet još i o nekijih živih spisateljih.

— **Ljetopis Matice Srpske.** — Izišla je 184. knjiga Ljetopisa, posljednja za 1895. godinu, s ovom sadržinom: Ugovori izmedju Leopolda I. i srbskog naroda od dra. Kamenka Subotića (1.—12.); Drugi dodatak gradji za prirodopisnu nomenklaturu i za ribarsko orudje, sabrao Mojo Medić (13.—27. nije svršeno); Pabirci (Prilozi za ocjenu naših domaćih izvora) Hronologija srbskih arhiepiskopa po Danilovu Rodoslovu od Stanoja Stanojevića 28—36.; Melhior De Vogije, srpskoj omladini prikazuje Marko Car (37.—53.); Mrtvački običaji i obredi kod južnijeh Slovena prije i sada, govor Vida Vuletića — Vukasovića na kongresu folklore u Čikagu (54.—68.); Najstarija pedagoška djela od Jov. Kneževića (69.—82.); Nekoliko srbskih rieči, kojih nema u Vukovu rječniku, skupio ih po Sriemu i protumačio Damjan Preradović (83.—111.); Bogić Stratimirović, punomoćnik naroda hercegovačkog pri carskom dvoru u Beču god. 1737.—1739., od Gjorgja Stratimirovića (112.—165.); U književnosti ocena je Mite Neškovića knjige Sr. M. Acića »Učiteljeve zabeleške« (166.—174). Dalje su izvodi iz zapisnika književnog odjeljenja i odbora 1895. god. Tu su ocjene: I. Ognjanovića na rad »O bakterijama«, A Varačanina na rad »Naše više djevojačke škole« i dra. M. Savića na prevod Šilerova »Valenštajnov oko« od Jov. Živojinovića.

— **Srbska književnost.** Akademijska Nauka. — Akademija društvenih nauka imala je dvie sjednice. Na prvoj od ovih pročitan je

<sup>1)</sup> Tkalcic: monum Zagreb I. str. 379. u listini od g. 1397.

<sup>2)</sup> Ibidem sv. II. str. 33.